

“Kızın sana ve kocana hiç benzemiyor?” “Bilmem babasını hiç görmedim!”

Bu Üstündeniz ailesinin koruyucu aile olmasının hikayesidir...

Işın Gürel Röportajı

Nihal Üstündeniz adını ilk defa Kırmızı Çocuklar Derneğinin (KÇD) kurucusu ve başkanı tasarımcı Simay Bülbül sayesinde duydum. KÇD'nin kurulma nedenlerinden biri olan ve benim de yürekten inandığım “+1 çocuk dünyayı değiştir” sloganı çerçevesinde gerçek ama farklı koruyucu aile hikayelerini bir dizi röportaj ile okuyucularla buluşturmaya karar verdik.

Röportaj dizisinin birincisinde sevgili Nihal ile bu pandemi ortamında tabii ki internet üzerinden buluştuk ve koruyucu aile olmanın gerçeklerini konuştuk.

Koruyucu Aile olmak yürek mi

Nihal, müthiş enerjik, konuşkan, şahane bir kadın. Koruyucu aile olmak üzerine konuşurken son derece samimi ve bir o kadar da gerçekçi. O, biyolojik oğulları Poyraz ve Bora'dan sonra eşi ile birlikte koruyucu ailesi olduğu şahane bir kız çocuğunun da annesi. Üç evladından da bahsederken sesinde müthiş bir sevgi ve mutluluk tınısı var.

- Koruyucu Aile olmak kavramını son 10- 12 yıldır bir şekilde duyuyoruz. Ama bu konudaki farkındalık belki son beş yıldır belirgin şekilde arttı. Koruyucu aile olma fikri sizde nasıl şekillendi?

-Aslında ben bu düşüncenin içimde nasıl yeşerdiğini, beni ne zaman harekete geçirdiğini hiç bilmiyorum.Çocukken evlat edinme fikri bende hep vardı. O zaman koruyucu aile nedir bilmiyorduk tabii. Çevremde yoktu. Görüp de heveslendiğim bir durum da yoktu. Kız çocukları “evleniyim, doğurayım, çocuğum olsun filan diye düşünür. Ben ise biyolojik olarak çocuk doğurmaktan daha çok evlat edinmeyi hayal ederdim.

- Peki bu hayaliniz gerçeğe nasıl dönüştü? Çünkü sizin eşiniz ve iki tane de biyolojik oğlunuz var. Yani koruyucu aile olma kararı yalnızca size bağlı değil. Evet, evli olmayanlar da koruyucu aile olabilirler ama aynı evde yaşanacağı için eşlerin de onayı lazım. Biraz da yürek mi ister?

- Yürekten daha çok çok okumak, araştırmak ve kendini hazırlamak ister. Bu aslında gerçekten elini taşın altına sokmak isteyenlerin doğal süreci. Ben tam da bunu yaptım. Okudum, araştırdım. Kendimi ve etrafımı hazırladım. Şanslıydım, çünkü eşim benim bu fikrime çok alıştı. Onu asla ikna etmek zorunda kalmadım. Aslında ben çok da çocuk delisi bir insan da değildim. Sonradan açıldım (gülüyor).

Koruyucu Aile = Kalben Hamilelik

- Kendi kendime sordum. Bir tane daha çocuk dünyaya getirebilir miydim? Evet... Onu biyolojik olarak doğurmadan da koruyucu aile olarak evladım olabilir miydi? Yine evet! Bu bir nevi kalben hamilelik.

- Ne güzel bir tanımlama bu!

- Koruyucu aileliği de tıpkı biyolojik ailelik gibi normalleştirmek gerektiğine inanıyorum. Çünkü ne kadar normal görürsek ulaşması da o kadar kolay oluyor. Hamileliğimiz başladığında etrafımızdan duymaya başlarız, çocuk bakmanın, büyütmenin zorluklarını, çocuklar büyüdükçe zorlukların da büyüyeceğini... Ama bunları duyunca gidip hamileliğimizi sonlandırmayız ya da vazgeçmeyiz. Çok büyük endişelere kapılmayız, yıllarca düşünmeyiz. Koruyucu ailelik de aynen bu işte. Çıkış noktası maddi çıkar veya acıma olmamalı. Biz bir çocuğun elinden tuttuğumuzu zannederken aslında onun, gelecekteki çocuklarının, torunlarının hepsinin elinden tutmuş oluyoruz.

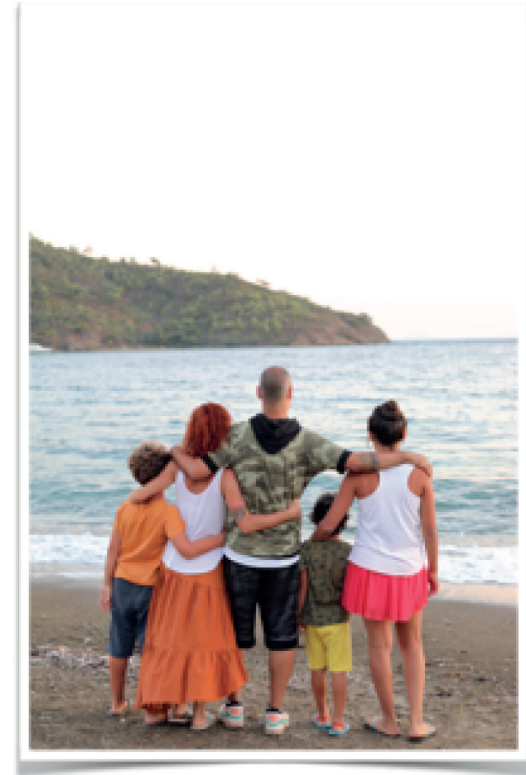
Koruyucu aile olmak toz pembe bir iş değil. Taşlı, engellerle dolu bir yolculuk... Ama nefis bir yolculuk!

- Bir çocuğun hayatına ortak olmak, onunla birlikte büyümek, gelişmek hatta biraz daha ileri gidelim, bir çocuğu belki de “kurtarmak”... Bunlar çok ulvi kavramlar. Ama gerçekten de koruyucu aile almak bu kadar toz pembe bir süreç mi? Bu yola girmek isteyenler ne beklemeliler?

- Tecrübemle şunu söyleyebilirim. Bu iş sadece toz pembe hayallerle, bir çocuğun hayatını kurtarayım,

biz onunla birlikte güzel bir hayat yaşayalım gibi bir şey değil! Bu düşüncelerle çıkılan yolda, en küçük bir tökezlemede vazgeçebilirsiniz. Her gelen çocuk da zannedilmesin ki parlayacak. Hayır, parlamayabilir de. Bizim biyolojik çocuklarımız da parlamayabilir. Eğer bir mükemmeliyetçilik hikayesi yazmak için “bak ben elini tuttum, ne oldu” demek için yola çıkıyorsanız orada bir durun. O yollarda değilsiniz. Araştırın, okuyun öğrenin. Destek alın. Sonra sağlam adımlarla bu yola çıkabilirsiniz.

“Ben kızım ile buluştuğum için o kadar şanslıyım ki... Kendimi yeniden keşfettim”

- Benim motivasyonum hiçbir zaman şu olmadı: “Ah yazık oradaki çocuklara, ah ah vah vah... gidelim de bir tanesinin elinden turalım da, işte sevap olsun da...” Böyle şeyler asla aklımdan geçmedi. Çünkü şuna inanıyorum ben: Acıyarak birisine atılan bir adım daha öteye gitmiyor. Bir noktada tatmin oluyorsunuz, ondan sonra vazgeçebiliyorsunuz. Koruyucu aile olmayı elini biraz taşın

altına sokmak olarak görüyorum. Ve ben de bir şey yapmak istedim. Ama aile olarak asla bu yolculuğu tek başımıza yapmadık. Biz kızımız Zeynep'in elinden tuttuk, o da - kızımız da- bizim elimizden tuttu. Ama inanın ki yolculuk taşı da olsa nefis bir yolculuk. Ben bu yolculukta kendimi yeniden keşfettim.

- Hangi yönleriniz ortaya çıktı?

- Ben hiç bilmediğim bir annelik tarafı ile tanıştım. Zeynep bana daha önce hiç keşfetmediğim yönlerimi gösterdi. Akışına bırakmayı, anı yaşamayı, sabretmeyi öğretti. Çünkü bu yolda o kadar çok engelle karşılaşıyorsunuz ki, önünüzü görmeden hareket etmek zorundasınız - ki bu hiç benlik bir şey değildi.

- Bu yolculukta ilk adımda ne yaptınız?

- İş yerindeyken eşime mesaj attım. Dedim ki "hep konuşuyoruz ama adım atmıyoruz. Ne zaman başvuracağız?". Hemen yanıt geldi, "hadi gel gidelim". Çünkü ikimiz de hazırдық.

- Başvuradan sonra süreç nasıl işledi? Ne kadar zaman aldı?

- Önce gerekli bilgi ve belgeleri teslim ettik. Koruyucu aile olmak için ön başvurumuzu yaptık. Sonra bizi yuvaya çağırdılar. Yuvada farklı zamanlarda beş görüşme yapıldı. Evimize ve işyerimize gelindi. Onay sürecimiz ise 9 ay kadar sürdü. Bu süreçte kurumdan gelen uzmanlar vazgeçmemiz için bizi çok zorladı.

- Nasıl yani?

- Bu en takdir ettiğim konulardan biriydi. Bizi sıkıntıya sokan öyle sorular sordular ki!. Bunun nedeni de vazgeçersek orada vazgeçelim diye.

- Örneğin?

- Mesela "Siz o kadar mutlu bir ailesiniz ki, görünen tablo çok güzel, şimdi size gelecek olan herhangi bir çocukla biz bu mutluluğunuzu bozmak istemeyiz. O yüzden sizi onaylamayabiliriz" dediler. Dedim ki "nasıl yani?". Bu benim için şoktu. Mutluluğumu bozacak bir çocuk ne demek? Niye mutluluğumu bozsun? "Siz şimdi iyi düşünün" dediler. "Bunu riske atabiliyor musunuz. Ondan sonra hala yine bu fikirdeyseniz, yine devam edebiliriz. Ama ben komisyonda geçerli not vermeyebilirim bu yüzden" dedi birisi...

Tüm bilgilere www.kirmizicocuklarderneği.org adresinden ulaşabilirsiniz.

Sonra şöyle dediler "Bir sabah kalktınız, sizin biyolojik çocuğunuzun boğazını sıkıyor koruyucu ailesi olduğunuz çocuk. Ne yaparsınız?". Şöyle düşündüm, iki biyolojik çocuğumdan biri diğerinin boğazını sıkıyor da olabilir. Acaba o zaman ne yapardım? Tüm evlatlarıma aynı şeyi yapardım. Şok olurdum, ayırırdım sonra "niye bunu

yapıyorsun” sorununu çözmeye çalıştım. Aslında tüm bu sorular caydırıcı ama kişinin kendisine sorması gereken sorulardı.

- Tüm bu aşamaları geçtikten sonra koruyucu ailesi olacağınız evladınızı beklemeye başladınız? Bu çok uzun bir zaman aldı mı?

- Bizim beklediğimizden kısa sürdü. Siz aslında sürecin başında nasıl bir çocuk istediğinizi söylüyorsunuz. Örneğin 0-3 yaş kız çocuğu isterseniz talep çok yoğun olduğu için bekleme süresi uzayabiliyor. Ben oğullarımın yaşların ortasına denk gelen 4-5 yaşlarında bir kız çocuk istedim önce. Ara yaş olursa birlikte kreşe ve okula giderler diye düşündüm. Halbuki uzmanlarla konuşurken öğrendim ki, çocuklar 6 yaşını geçtikten sonra çok tercih edilmiyorlar. 9 yaş filan derken de umutsuzlukla “bitti, artık benim seçilme şansım sona erdi” düşüncesiyle, 18 yaşına kadar yuvada yaşamaya başlıyorlar. Bu gerçekleri öğrendikten sonra uzmanlar bizi 9 yaşa ikna ettiler diyebilirim. İkna olmamız kısa sürdü ama ilk çıkış noktamız farklıydı. İnsanlar genelde bundan da korkuyor. İlk başvurduklarında büyük çocuk tercih etmeme sebepleri de bu. Çünkü çocuk belli bir yaşa gelmiş, belli bir şey almış, kişiliği gelişmeye başlamış. Kişiliğini oturtmuş olarak geliyor ve hakikaten daha zor. Bunu da kabul ediyorum ama olmayacak bir şey yok.

-Peki ya biyolojik çocuklarınızı nasıl hazırladınız? Çünkü onlar da her şeylerini paylaşacaklar, belki kıskanacaklar?

- Biz başvurumuzu yaptıktan sonra önümüzde aylarımız vardı. O sürede de ben çocuklara bazı hikayeler anlatarak,

kafamda kurgulayarak işte bir tane kedi-yavrusu varmış da yolda giderken ailesi daha hızlı gitmiş o arkada kalmış. Kaybolmuş başka bir aile onu bulmuş gibi içinde asla ajitasyon olmayan farklı farklı hikayeler anlattım. Onları da bu sayede hazırlamaya başladım. Sonra ben “ailemize bir abla gelsin mi? şöyle yapalım mı? Gidip başvuralım mı? Adı ne acaba?” gibi sorularla bunu oyuna çevirdik. Yani onları da işin içine ufak ufak dahil ettik.

“Ben, kızım ile buluşana kadar hiç bir çocuğu bu kadar kapanmış görmemiştim!”

- Peki kızınızla ile nasıl tanıştınız? Neler hissettiniz? O ne hissetti?

- Tüm bu süreçte belki de tek duygusal anım, kendimi toparlayamadığım zaman kızım ile ilk karşılaşmamızdı. Onun dışında hep çok heyecanlı ve çok mutluydum. O’nun ile buluştuğumuzda... (Sesi tıpkı ilk günde olduğu gibi gidiyor ve titriyor) Ben o güne kadar hiç bir çocuğu bu kadar kapanmış görmedim.

- Nasıl yani?

- Ne bileyim ben! Şöyle omuzları dik olur. Hayır, öyle değildi. Göz göze gelemedi, boynu büküktü. Fizyolojik olarak öne doğru eğikti. Dilim tutuldu, sesim çıkmayacak gibi oldu. Neredeyse gözlerimden yaşlar fışkırıyordu.

Oradan kaçıp haykırarak ağlamak istedim. Benim yaşadığım en zor 15 gündü... Ve diyorsunuz ki ben sadece koruyucu aile olarak kalmayın bu yolda başka bir şeyler de yapayım. Tanıtayım, anlatayım, başkaları da olsun.

Çocukların en büyük ihtiyacı aile ortamı ve koşulsuz sevgi

- Aslında çocukların Sevgi ev ve yuvalarındaki şartları benden daha iyi olabilir. Bağışlar var, yeni kıyafetler var, güzel yemekler yiyorlar, temiz bir ortam. Büyük bir bahçe. Müzik, resim kursları gibi pek çok etkinlik oluyor. Eksik olan tek şey aile... Bunun için koruyucu ailelik çok daha fazla duyurulması gereken bir kavram. Çünkü gerçekten yuvalardaki çocukların çoğu evlat edindirilmeye uygun değil. O çocuklar - hani herkes evlat edinmek için yıllarca sırada bekliyor ya- çünkü çocuk yok aslında. Ama aslında çok çocuk var. Fakat hiçbir aileye verilemiyorlar çünkü ya koruyucu ailelik nedir tam bilinmiyor ya da çocuk benim olsun isteği- yani evlat edinmek-daha ağır basıyor.

Koruyucu Aile Olmak ile Evlat Edinme Arasında ne fark var?

Evlat edinme, biyolojik aileleri ile yaşama şansını kaybetmiş çocuklar için uzun süreli ve istikrarlı bakım sağlanmasıdır. Evlat edinmede, aile, hukuksal bir süreci tamamlayarak mahkeme kararıyla çocuğun velayet hakkını alır. Çocuk, ailenin soyadını taşımaya başlar.

Koruyucu aile ise çocuğun, bakım, yetiştirme ve eğitim sorumluluğunu devlet ile paylaşmaktadır. Çocuğun velayeti öz ailesinde kalmaktadır. Herhangi bir nedenle biyolojik ailenin vasi olamaması durumunda, vasi kurumca belirlenen bir kurum görevlisi olmaktadır.

“İstanbul’da koruyucu aile sayısı 781 ve benim kızım da bunlardan biri!”

- İstanbul’da koruyucu aile yanındaki çocuk sayısı 781. Benim kızım da bunlardan biri. Sayısal olarak bakarsak belki şöyle düşünebiliriz, 780 - 781 ne fark eder ki? Ama aradaki 1 fark, bizim evimizdeki kahkahalar, umutlar, bazen hüznler. O artı bir çocuk koskoca bir hayat demek.

- Peki koruyucu aileler için en korkutucu durum herhalde evladınızın biyolojik ailesine dönmesidir?

- Doğru. Hiç kimse evladı olarak benimseyip onunla yaşayan biri için “tamam hadi git” diyemiyor. Bu yola çıkarken en çok korktuğumuz şeylerden biri bu. Onun için herkes evlat edinmek istiyor ki bu çocukların öyle bir olasılığı olmasın. Türkiye’de yüzde 1-2 geri dönme olasılığı var ve tabii ki o %1 ben de olabilirim. Ama şunu unutmamak gerekiyor. Çocuk zaten ben gidiyorum dese de 18 yaşına kadar öyle bir hakkı yok. Biyolojik ailenin talepte bulunması halinde bu konuyu devlet değerlendiriyor. Ve ailenin çocuğu devlet korumasına

birakmasının nedeni neyse onu tam tersine çevirmiş olması gerekiyor. Mesela uyuşturucu bağımlısıysa tamamen uyuşturucu bağımlılığından kurtulmuş ve bunu da mahkeme önünde kanıtlıyor olması gerekiyor.

“Kızım artık 13,5 yaşında özgüvenli bir genç kız”

- Kızınız size geldiğinde 9 yaşındaydı, şimdi 13,5 yaşında bir genç kız. Bu dört buçuk yılda sizi en çok ne zorladı?

- Benim kızım devlet korumasında bir yıl kalmıştı. Ama İstanbul'a başka bir şehirden gelmiş, ailesinden yuvaya geçmiş, ondan sonra da bizim ailemize katılmıştı. Bunlar bırakın o yaşta bir çocuk için bizim için bile büyük değişiklikler. Gerçekten de dengeyi bulurken zorlandık. Biz 1 zorlandıysak o belki 15 zorlandı. Biz sadece 1 çocuğa alışmaya çalıştık o bütün aileye, çevreye, düzene, akrabalara her şeye alışmaya çalıştı. Şu an yavaş yavaş biraz daha rahatız. Ama hala terapi görüyor. Biz de zaman zaman katılıyoruz. Belki de hayatı boyunca görececek bilmiyorum. Ama baktığınızda mutlu, eğlenceli, özgüvenli, daha dik duran bir kız çocuğuna dönüştü.

- Peki ya eğitimi? Örneğin ne olmak istiyor?

- Akademik olarak bize geldiğinde 5. sınıfa geçmişti. Bir de okula erken başlamış- 5 yaşında. 9 yaşında bulduğumuzda henüz okuyamıyordu. Okuma yok, göz göze bakabilme yok, karşılık verme ve konuşma çok eksikti, cümle kurumu çok yarıktı. Okul başladığında ilk tokatı orada yedim diyebilirim. .. Ama yaşlarına yetişti. Bu sene meslek lisesine girdi. Kızım hemşire olacak inşallah.

- İnşallah))) Son olarak da başınıza gelen en ilginç deneyimlerden birini paylaşır mısınız?

- Bir gün bir meraklı teyze "Kızın sana hiç benzemiyor. Herhalde babasına benziyor" dedi. Ben de "Bilmem babasını hiç görmedim" dedim. Teyzenin bakışları gör-meliydiniz. Zaten biyolojik çocuklarım da birbirine benzemiyor. Sıklıkla hangisinin koruyucu ailesi olduğum karıştırılıyor)))